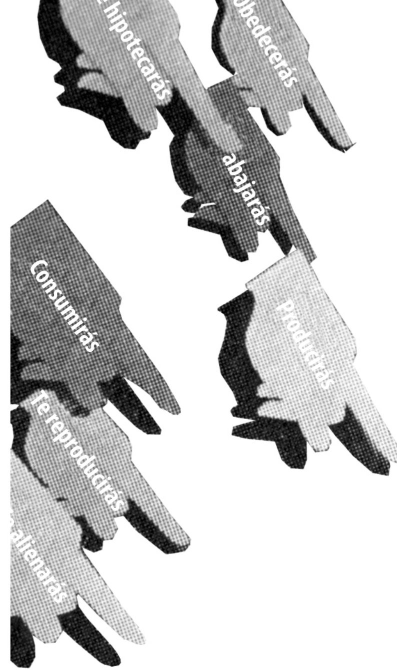

UNIVERSIDAD, CATEDRÁTICOS, LOU y BOLONIA

un recorrido en clave de historia del tiempo presente

D. Copón-Bendit

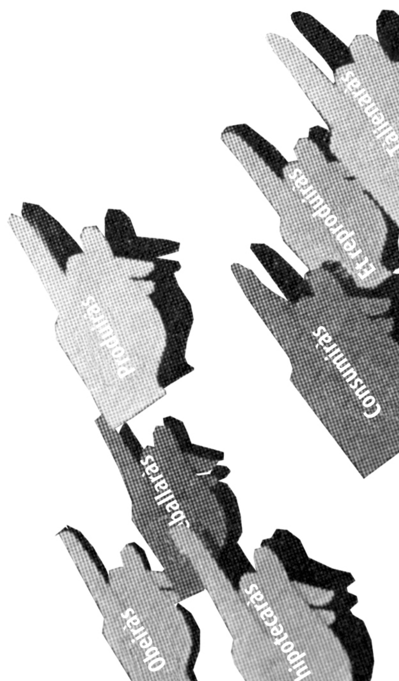

correo: d.coponbendit@gmail.com

UNIVERSITAT, CATEDRÀTICS, LOU i BOLONYA

un recorregut en clau d'història del temps present

D. Copón-Bendit

correu: d.coponbendit@gmail.com

UNIVERSITAT, CATEDRÀTICS, LOU i BOLONYA

un recorregut en clau d'història del temps present

UNIVERSIDAD, CATEDRÁTICOS, LOU y BOLONIA

un recorrido en clave de historia del tiempo presente

Dedicado a Mayayo, Saura y Segura, policías de la cultura

Dedicat a Mayayo, Saura i Segura, policies de la cultura

La lucha **contra Bolonia**, aunque nunca antes había ocupado tantas planas de periódicos y cabeceras de telediario, no ha surgido en el presente curso sino que se remonta a las luchas surgidas a raíz del Informe Bricall (1999) y de la LOU (2001), textos que ya tenían como referente al Espacio Europeo de Enseñanza Superior (EEES) y que se dieron a conocer unos años después de que salieran a la luz los acuerdos (GATT's o AGCS) de la Organización Mundial de Comercio (OMC) para **privatizar los servicios públicos**, entre ellos la educación y la sanidad.

En aquel momento, bajo el segundo mandato de Aznar y con las recetas de la tríada OMC, BM y FMI basadas en el **libre mercado y la privatización**, triunfantes en todo el mundo y en particular en España como alumno aventajado en Europa. Parecía que el crecimiento económico español estaba desbocado, gracias en gran parte al actualmente reconocido **«timo del ladrillo»** y también a la ayuda de los fondos europeos (PAC, Fondos de Cohesión, etc.). Era el momento en que parecía que España daba el salto al grupo de los poderosos tomando posiciones para la tristemente famosa «Foto de las Azores». En esos últimos años del siglo XX y primeros del XXI, asistimos a un tímido intento de **detener la agenda neoliberal** que se materializa en las movilizaciones contra el Banco Mundial en Barcelona y en la Campaña Contra la Europa del Capital y de la Guerra, que se extienden por todo el territorio español a golpe de pequeñas contracumbres y que culmina con la Huelga General de mayo del 2001. En los años posteriores **florecen las movilizaciones contra la Guerra de Irak**. Se puede decir que casi todas estas protestas están protagonizadas por los sectores más **«ciudadanistas»**, a pesar de su mala prensa y de ser

La lluita **contra Bolonya**, tot i que abans mai no havia ocupat tantes pàgines de diaris i capçaleres de telenotícies, no ha sorgit en el curs actual, sinó que es remunta a les lluites sorgides arran de l'Informe Bricall (1999) i la LOU (2001). Aquests textos ja tenien com a referent l'Espai Europeu d'Ensenyament Superior (EEES) i es van donar a conèixer uns anys després que sortissin a la llum els acords (GATT i AGCS) de l'Organització Mundial del Comerç (OMC) per **privatitzar els serveis públics,** com ara l'educació i la sanitat.

En aquell moment, sota el segon mandat d'Aznar i amb les receptes de la tríada OMC, BM i FMI basades en el **lliure mercat i la privatització**, triomfants en tot el món i, particularment, a l'Estat espanyol com a alumne avantatjat a Europa. Semblava que el creixement econòmic espanyol estava desbocat, gràcies en gran part al que actualment es reconeix com a l'**«estafa del totxo»** i també a l'ajuda dels fons europeus (PAC, Fons de Cohesió, etc.). Era el moment en què semblava que l'Estat espanyol donava el salt al grup dels poderosos, prenent posicions per a la tristament famosa «Foto de les Açores». En aquests últims anys del segle XX i els primers del XXI, vam assistir a un tímid intent **d'aturar l'agenda neoliberal** que es va materialitzar amb les mobilitzacions contra el Banc Mundial a Barcelona i la Campanya Contra l'Europa del Capital i de la Guerra, que es van estendre arreu del territori estatal a còpia de petites contracimeres, i que va culminar amb la vaga general del maig de 2001. En els anys posteriors **van florir les mobilitzacions contra la guerra de l'Iraq.** Es pot dir que gairebé totes aquestes protestes van estar protagonitzades pels sectors més **«ciutadanistes»**, tot i la seva mala premsa i de ser titllats d'**«antiglobalització»**, i que aquestes protestes van tenir un curt abast i pobres resultats.

tachados de **«antiglobalización»**, y que dichas protestas tienen un corto alcance y pobres resultados.

Volviendo al tema de este artículo, durante el curso 2001-2002 la Universidad se vio paralizada con **huelgas y piquetes durante varios meses**, se ocuparon numerosas facultades, se organizaron diferentes **jornadas de lucha coordinadas y descentralizadas** y una manifestación estatal en Madrid el 1 de diciembre, a la que se unieron no sólo estudiantes, profesores y PAS, sino también los representantes sindicales junto con Zapatero, Llamazares, Joan Saura y algunos actores. También comparecieron 25 rectores bajo el paraguas de la CRUE y decenas de vicerrectores, de modo que **42 universidades estuvieron representadas institucionalmente**. Algunos de los presentes: Ignacio Berdugo, mandatario de la Universidad de Salamanca; Carles Solà, de la Autónoma de Barcelona; Juan Tugores, de la de Barcelona; Raúl Villar, de la Autónoma de Madrid; Pedro Ruiz, de la de Valencia... Las movilizaciones finalizaron con una **asamblea** en la que se rompe con el Sindicato de Estudiantes y la campaña oficialista, y se convoca una **reunión de coordinación estatal** en Granada, apuntando al Foro de Salamanca por la Educación y la Cultura que se celebrará en Marzo del 2002 (en el marco de la **Campaña contra la Europa del Capital y la Guerra**).

Si a la marcha de Madrid acudieron **200.000 personas**, gracias a que buena parte de los desplazamientos fueron financiados por PSOE y sindicatos, a iniciativa de las **Asambleas de Estudiantes** se organizó un recorrido alternativo en el que participaron al menos **10.000 personas,** conscientes de que el espectáculo mediático del desembarco de los líderes políticos y de los rectores en la calle no era más que una **maniobra electoralista** y en ningún caso sinónimo de que PSOE, IU, ICV, ERC, CCOO o UGT estuvieran realmente en contra de la implementación de las **políticas neoliberales en materia de educación.**

La lucha contra la LOU y Bolonia ha dejado un largo reguero de represión a lo largo de estos años: cinco estudiantes fueron expulsados de la Universidad de Sevilla (muchos más están todavía a la espera de un millonario juicio por daños) gracias a un **régimen disciplinario que data de la época franquista** (la misma norma que se pretende

Tornant al tema d'aquest article, durant el curs 2001-2002 la universitat es va quedar paralitzada **durant diversos mesos amb vagues i piquets,** es van ocupar nombroses facultats, es van organitzar diferents **jornades de lluita coordinades i descentralitzades,** i una manifestació estatal a Madrid l'1 de desembre, a la qual es van unir no només estudiants, professors i PAS, sinó també els representants sindicals juntament amb Zapatero, Llamazares, Joan Saura i alguns actors. També van comparèixer 25 rectors sota el paraigua de la CRUE i desenes de vicerectors, de manera que **42 universitats van estar representades institucionalment.** Alguns dels presents van ser Ignacio Berdugo, mandatari de la Universitat de Salamanca; Carles Solà, de l'Autònoma de Barcelona; Joan Tugores, de la UB; Raúl Villar, de l'Autònoma de Madrid; Pedro Ruiz, de la Universitat de València... Les mobilitzacions van acabar amb una **assemblea** en què es va trencar amb el Sindicat d'Estudiants i la campanya oficialista, i es va convocar una **reunió de coordinació estatal** a Granada, apuntant al Fòrum de Salamanca per l'Educació i la Cultura que es va celebrar el març del 2002 (en el marc de la **Campanya contra l'Europa del Capital i la Guerra**).

Si a la marxa de Madrid hi van assistir **200.000 persones,** gràcies a què bona part dels desplaçaments van ser finançats pel PSOE i els sindicats, per iniciativa de les **Assemblees d'Estudiants** es va organitzar un recorregut alternatiu en el qual hi van participar almenys **10.000 persones,** conscients que l'espectacle mediàtic del desembarcament dels líders polítics i els rectors al carrer no era més que una **maniobra electoralista** i en cap cas sinònim que el PSOE, IU, ICV, ERC, CCOO o UGT estiguessin realment en contra de la implementació de les **polítiques neoliberals en matèria d'educació.**

La lluita contra la LOU i Bolonya ha deixat un llarg reguitzell de repressió al llarg d'aquests anys: cinc estudiants van ser expulsats de la Universitat de Sevilla (molts més encara estan a l'espera d'un judici per danys milionaris) gràcies a un **règim disciplinari que data de l'època franquista** (la mateixa norma que es pretén aplicar contra els estudiants formats actualment a la UAB), **quatre estudiants van ser condemnats a tres anys de presó** arran d'un més que flagrant muntatge policial a Madrid i les butxaques dels estudiants van ser atracades amb un reguitzell de petites multes per con-

aplicar contra los estudiantes expedientados actualmente en la UAB), **cuatro estudiantes fueron condenados a tres años de cárcel** debido a un más que flagrante montaje policial en Madrid y los bolsillos de los estudiantes fueron atracados con un reguero de pequeñas multas por concentración ilegal, pintadas, desobediencia y resistencia a la autoridad. A estos hechos se le suman ahora los **expedientes** de la Autónoma, la UPF y los heridos y contusionados de las cargas del 18 de Marzo en Barcelona. En estos últimos años hemos asistido a una revelación del carácter nuevo de los mecanismos represivos y particularmente, de la tolerancia mínima del poder en materia de control. Para una sociedad de consumidores, **la ciudad es una empresa** y la calle es directamente un instrumento de trabajo, un medio de acumular capital. Cualquiera que no sea **automovilista o turista**, tiene la ocupación vetada. Las calles no son un espacio público susceptible de ser tomado por un sector de la población para manifestar su descontento, sino un **lugar neutro donde circular las mercancías**, con o sin soporte orgánico.

Sin embargo ahora las cartas están sobre la mesa bien visibles, parece que asistimos a la traca final del neoliberalismo en forma de **«Guerra Global»** y **«Crisis Financiera»**. Aquellos políticos, rectores, profesores, sindicalistas e incluso actores que en su día manifestaron su rechazo a la LOU, ni siquiera pestañearon cuando en el 2005, incumpliendo una promesa electoral, Zapatero no sólo **no derogó la LOU** sino que simplemente la reformó ahondando en su carácter y retórica liberal.

En 2001 se llegó a hablar de **insumisión a la LOU**, incluso el claustro de la Universitat de Girona se pronunció a favor. Se pretendía, por lo tanto, desobedecer y llevar a cabo un gesto de ruptura radical con el falso **«limite democrático»**, si bien es cierto que su repercusión fue mínima y las asambleas, como suele ocurrir, se desmovilizaron ante la retirada de la lucha de rectores, profesores y políticos y la llegada de exámenes y vacaciones. Quizás la palabra «insumisión» suene demasiado antidemocrática para el catedrático **Andreu Mayayo**, que presumiendo de pasado antifranquista y de objetor de conciencia, acusa de antidemocráticos en *El Periodico de Catalunya* a quienes mediante piquetes pacíficos intentan extender la lucha a toda la comunidad universitaria. A nadie se le escapa su proximidad a ICV y a **Joan**

centració il·legal, pintades, desobediència i resistència a l'autoritat. A aquests fets se li sumen ara els **expedients** de l'Autònoma, la UPF i els ferits i contusionats de les càrregues policials del 18 de març a Barcelona. En aquests últims anys hem assistit a una revelació del nou caràcter dels mecanismes repressius i, particularment, a la tolerància mínima del poder en matèria de control. Per una societat de consumidors, **la ciutat és una empresa** i el carrer és directament un instrument de treball, un mitjà per acumular capital. Qualsevol que no sigui **automobilista o turista,** té l'ocupació vetada. Els carrers no són un espai públic susceptible de ser pres per un sector de la població per manifestar el seu descontentament, sinó **un lloc neutre per on circulen les mercaderies,** amb o sense suport orgànic.

No obstant això ara les cartes estan sobre la taula, ben visibles, sembla que assistim a la traca final del neoliberalisme en forma de **«Guerra Global»** i **«Crisi Financera».** Però aquells polítics, rectors, professors, sindicalistes i, fins i tot, actors que en el seu moment van manifestar el seu rebuig a la LOU, ni tan sols van parpellejar quan el 2005, incomplint una promesa electoral, Zapatero no només **no va derogar la LOU** sinó que simplement la va reformar aprofundint el seu caràcter i la seva retòrica liberal.

En 2001 es va arribar a parlar **d'insubmissió a la LOU,** i fins i tot el claustre de la Universitat de Girona s'hi va pronunciar a favor. Es pretenia, per tant, desobeir i portar a terme un gest de ruptura radical amb el fals **«límit democràtic»,** si bé és cert que la seva repercussió va ser mínima i les assemblees, com sol passar, es van desmobilitzar davant de la retirada de la lluita de rectors, professors i polítics, i amb l'arribada dels exàmens i les vacances. Potser la paraula «insubmissió» sona massa antidemocràtica per al catedràtic **Andreu Mayayo,** que tot presumint de passat antifranquista i d'objector de consciència, acusa d'antidemocràtics a *El Periódico de Catalunya* als que mitjançant piquets pacífics intenten estendre la lluita a tota la comunitat universitària. A ningú se li escapa la seva proximitat a ICV i a **Joan Saura,** i mentre que no aixeca la veu contra el seu partit per haver apallissat estudiants, acudeix a la facultat amb actitud fatxenda i prepotent, acompanyat dels mitjans de comunicació a **«exigir el seu dret al treball».** El mateix passa amb l'altre catedràtic d'història contemporània, **Antoni Segura,**

Saura, y mientras que no levanta la voz contra su partido por apalear estudiantes, acude a la facultad con actitud chulesca y prepotente acompañado de los medios de comunicación a **«exigir su derecho al trabajo»**. Lo mismo ocurre con el otro catedrático de Historia Contemporánea, **Antoni Segura**, quien no tiene problemas para abandonar el aula sin ni tan siquiera informar a sus alumnos siempre que algún medio de comunicación lo reclama para opinar sobre la guerra de Irak, Euskadi o cualquier otro tema, pero que en cambio se muestra enojado por una huelga convocada en principio durante dos días. Ambos, con razones supuestamente bienintencionadas y con retórica falsamente democrática, reclaman **actuaciones por parte de las autoridades académicas** e intentan, sobre todo Antoni Segura, justificar las **bondades de la aplicación de Bolonia** o bien los problemas para su explicación a los estudiantes. ¿Tan difícil es explicar el cambio de naturaleza de la Universidad y su transformación de **fábrica de ejecutivos y funcionarios** a **fábrica de proletarios precarios**, obedeciendo a los cambios producidos por la mundialización del capital? Vivimos en una etapa histórica en la que la formación de un trabajador es cada vez más cara, y sin embargo es cada vez más necesaria para evitar la **exclusión social**. Con Bolonia, el capital pasa factura. La economía real **fija el precio de la formación** de la nueva forma de trabajo. Parece que los catedráticos no quieren darse cuenta de que el verdadero problema no es Bolonia o un piquete que suspenda las clases dos días. Mejor hubiera sido, si no querían participar de la lucha abierta, que ambos catedráticos se quedaran en casa y, por supuesto, que no utilizaran su cátedra para participar del **circo mediático** organizado en torno a la manifestación del 18 de Marzo.

Quizás sea en comunicar el motivo de la lucha donde fallan los estudiantes, no sé si por la **autocensura ejercida en sus comunicados** donde la retórica estudiantil, salvo en casos puntuales como el último comunicado donde se relata el desalojo del rectorado en primera persona, algunos posicionamientos que van apareciendo en los últimos días, o el comunicado de la Asamblea del Barrio de Sants, no van más allá de los **temas estrictamente académicos, o antirepresivos.** Otra razón podría ser la eterna renovación de la población estudiantil, que hace que las luchas no se acumulen y que cada año se empiece de cero con un

que no té problemes per abandonar l'aula sense ni tan sols informar els seus alumnes sempre que algun mitjà de comunicació li ho reclama, per opinar sobre la guerra de L'Iraq, Euskadi o qualsevol altre tema, però que, en canvi, es mostra enutjat per una vaga convocada en principi durant dos dies. Amb raons suposadament benintencionades i amb una retòrica falsament democràtica, tots dos reclamen **actuacions per part de les autoritats acadèmiques** i intenten, sobretot Antoni Segura, justificar les **bondats de l'aplicació de Bolonya** o bé els problemes de la seva explicació als estudiants. Tan difícil és explicar el canvi de naturalesa de la Universitat i la seva transformació de **fàbrica d'executius i funcionaris** a **fàbrica de proletaris precaris,** obeint als canvis produïts per la mundialització del capital? Vivim en una etapa històrica en la qual la formació d'un treballador és cada vegada més cara i, no obstant això, és cada vegada més necessària per evitar **l'exclusió social.** Amb Bolonya, el capital passa factura. L'economia real **fixa el preu de la formació** de la nova forma de treball. Sembla que els catedràtics no es volen adonar que el veritable problema no és Bolonya o un piquet que suspengui les classes dos dies. Millor hagués estat, si no volien participar en la lluita oberta, que els dos catedràtics es quedessin a casa i, per descomptat, que no utilitzessin la seva càtedra per participar en el **circ mediàtic** organitzat a l'entorn de la manifestació del 18 de març.

Pot ser que sigui en la manera de comunicar el motiu de la lluita on fallen els estudiants, no sé si per **l'autocensura exercida en els seus comunicats,** on la retòrica estudiantil, exceptuant casos puntuals com l'últim comunicat on es relata el desallotjament del rectorat en primera persona, alguns posicionaments que van apareixent en els últims dies, o bé el comunicat de l'Assemblea del Barri de Sants, no va més enllà dels **temes estrictament acadèmics o antirepressius.** Una altra raó podria ser l'eterna renovació de la població estudiantil, que fa que les lluites no s'acumulin i que cada any es comenci de zero amb un alt grau **d'innocència política.** Les noves fornades de **«joves rebels»** substitueixen els que s'han integrat en el sistema per haver deixat de ser joves, i a tornar a començar un altre cop.

El problema de la LOU i Bolonya és que són un pas més per a aprofundir en el **model de desenvolupament i societat** imposat a cop de

alto grado de **inocencia política**. Las nuevas hornadas de **«jóvenes rebeldes»** sustituyen a aquellos que se han integrado en el sistema por haber dejado de ser jóvenes, y vuelta a empezar.

El problema de la LOU y Bolonia es que son un paso más para profundizar en el **modelo de desarrollo y sociedad** impuesto a golpe de talonario en los últimos años, certificando la **total falta de democracia dentro de la universidad**, con unos estudiantes que siguen siendo tratados como **menores tutelados** (¿o es que unas elecciones generales donde participe el 3% de la población y con cuotas según edades o responsabilidades sociales les parecería una verdadera democracia a los dos catedráticos?), y afirmando hipócritamente que un **máster de 2.000 euros** (en el mejor de los casos) no supone una barrera en el acceso a los estudios de los más desfavorecidos. El verdadero problema, en fin, es que nos imponen una **vida hipotecada**, una **vida precarizada** en una sociedad atenazada por el miedo al cataclismo financiero, donde incluso se pretende marcar **el ritmo de cuándo y cómo se puede hablar y protestar.**

Una vez más los catedráticos, desde su poltrona universitaria, se convierten en **policías de la cultura** intentando imponer el «límite democrático» para todo lo que se puede pensar y hacer, desenmascarando el verdadero carácter de la Universidad como **organismo de gestión del poder,** reproducción de élites sociales, institución del saber privilegiado y segregado de la sociedad y catalizador del descontento juvenil. Ante esta situación debemos tomar la palabra e imponer nuestra legalidad ante su falsa legalidad democrática. **Las asambleas, el boicot y los piquetes** son nuestra legalidad; los discursos mediáticos, las porras y la falta de alternativas a la democracia financiero-capitalista es la suya.

Aquellos profesores, políticos y sindicalistas que en su día decían estar en contra de la LOU, ahora que los partidos a los que pertenecen o los sindicatos que los financian ostentan el poder, son los que ordenan desalojos y cargas, **los que acusan de antidemocráticos a los piquetes**. Se permiten incluso ironizar sobre los profesores (ya son mas de seiscientos en las universidades catalanas) que muestran su descontento ante el giro autoritario de la universidad, sometiendo una vez más su opinión a la **política partidista-electoral**

talonari en els últims anys, certificant la **total manca de democràcia a dins de la universitat,** amb uns estudiants que segueixen sent tractats com a **menors tutelats** (o és que unes eleccions generals en què participa el 3% de la població i amb quotes segons les edats o les responsabilitats socials els semblaria una veritable democràcia als dos catedràtics?), i afirmant hipòcritament que un **màster de 2.000 euros** (en el millor dels casos) no suposa una barrera perquè els més desfavorits puguin accedir als estudis. El veritable problema, al final, és que ens imposen una **vida hipotecada,** una **vida precaritzada** en una societat tenallada per la por al cataclisme financer, on fins i tot es pretén marcar **el ritme de quan i com es pot parlar i protestar.**

Una vegada més, els catedràtics, des de la seva poltrona universitària, es converteixen en **policies de la cultura** intentant imposar el «límit democràtic» per a tot el que es pot pensar i fer, desemmascarant el veritable caràcter de la universitat com a **organisme de gestió del poder,** reproducció d'elits socials, institució del saber privilegiat i segregat de la societat i catalitzador del descontentament juvenil. Davant d'aquesta situació hem de prendre la paraula i imposar la nostra legalitat davant la seva falsa legalitat democràtica. **Les assemblees, el boicot i els piquets** són la nostra legalitat; els discursos mediàtics, les porres i la falta d'alternatives a la democràcia financera-capitalista és la seva.

Aquells professors, polítics i sindicalistes que en el seu moment deien que estaven en contra de la LOU, ara que els partits als quals pertanyen o els sindicats que els financen ostenten el poder, són els que ordenen desallotjaments i càrregues, **els que acusen d'antidemocràtics als piquets.** Fins i tot es permeten ironitzar sobre els professors (ja són mes de sis-cents a les universitats catalanes) que mostren el seu descontentament davant el gir autoritari de la universitat, sotmetent una vegada més la seva opinió a la **política partidista i electoralista** sense que els importi en absolut que el que està en joc és alguna cosa molt més important que Bolonya. Són ells, ja siguin de l'**antiga esquerra antifranquista** o de la **nova dreta democràtica,** els que conformen aquest difús **«Partit de l'Estat Capitalista»,** i no dubten a sortir en la seva defensa, encara que sigui únicament utilitzant la seva posició mediàtica quan es produeix el més mínim

sin importarles en absoluto que lo que está en juego es algo mucho más importante que Bolonia. Son ellos, ya sean de la **antigua izquierda antifranquista** o de la **nueva derecha democrática**, los que conforman ese difuso **«Partido del Estado Capitalista»** y no dudan en salir en su defensa, aunque sea únicamente utilizando su posición mediática cuando se produce el más mínimo ataque, por muy leve que este sea.

Aceptando la LOU se aceptó una **universidad aún menos participativa** de la ya existente (y por supuesto mucho menos democrática), quizás, a medio plazo, el fin de la **universidad** tal como la entendíamos hasta ahora. Pero no lloremos por sus restos, hagamos de la experiencia de lucha y de la toma de palabra nuestra particular universidad libre, ahora sí, **popular y gratuita.** Mientras los catedráticos de historia piden la actuación firme de la jerarquía universitaria, los estudiantes, a través de la ya iniciada rebelión contra ésta, contestando Bolonia, pueden afirmarse en la rebelión contra todo el sistema social basado en la **jerarquía y la dictadura de la economía y el Estado.** Éste sería el nexo de unión con el resto de incipientes luchas que emergen en diversos ámbitos: contra el paro y la precariedad, la banca, las hipotecas, la nocividad de los alimentos, las luchas antipatriarcales o en defensa del territorio... Por tanto, quizás sería también la oportunidad de abrir, no un diálogo, sino un **ciclo de lucha** que nos lleve, experimentando desde nuestra práctica de confrontación cotidiana con la realidad, a una transformación profunda de la sociedad, en definitiva, **a recuperar nuestras vidas y la libertad.**

D. Copón-Bendit, Barcelona, abril de 2009

atac, per molt lleu que aquest sigui. Acceptant la LOU es va acceptar una **universitat encara menys participativa** que la que ja existia (i, per descomptat, molt menys democràtica), i potser, a mitjà termini, la fi de la **universitat** tal com l'enteníem fins a ara. Però no plorem per les seves restes, fem de l'experiència de lluita i de la presa de paraula la nostra particular universitat lliure, ara sí, **popular i gratuïta.** Mentre els catedràtics d'història demanen l'actuació ferma de la jerarquia universitària, els estudiants, a través de la ja iniciada rebel·lió contra ella, contestant Bolonya, poden afirmar-se en la rebel·lió contra tot el sistema social basat en la **jerarquia i la dictadura de l'economia i l'Estat.** Aquest seria el nexe d'unió amb la resta d'incipients lluites que emergeixen en diversos àmbits: contra l'atur i la precarietat, la banca, les hipoteques, la nocivitat dels aliments, les lluites antipatriarcals i en defensa del territori... Per tant, potser seria també l'oportunitat d'obrir, no un diàleg, sinó un **cicle de lluites** que ens porti, experimentant des de la nostra pràctica de confrontació quotidiana amb la realitat, cap a una transformació profunda de la societat , en definitiva, **a recuperar les nostres vides i la llibertat.**

D. Copón-Bendit, Barcelona, abril de 2009